

EMMASTE VALLA, KÄINA VALLA, HIIU VALLA JA PÜHALEPA VALLA ÜHINEMISLEPING

Võttes aluseks kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 22 lõike 1 punkti 10, Haldusreformi seaduse §, Eesti territooriumi haldusjaotuse seaduse § 9¹, kohaliku omavalitsuse üksuste ühinemise soodustamise seaduse §, Käina Vallavolikogu ettepaneku Emmaste Vallavolikogule ja Pühalepa Vallavolikogule algatada haldusterritoriaalse korralduse muutmine (Käina Vallavolikogu XX.XX.2016 otsus nr XX) ja Emmaste Vallavolikogu otsuse XX.XX.2016 nr XX ja Pühalepa Vallavolikogu XX.XX.2016 otsuse nr XX ühinemisläbirääkimistega nõustumise kohta ning sellele järgnenud ühinemisläbirääkimiste tulemused, Emmaste vald, Käina vald ja Pühalepa vald (edaspidi nimetatud lepinguosalised) kinnitavad käesoleva ühinemislepingu (edaspidi leping)

1. Üldsätted

1.1. Leping sätestab lepinguosaliste vabatahtliku ühinemise tulemusena omavalitsusüksuste ühinemise aja ja eesmärgid, moodustatava omavalitsusüksuse õigusliku staatuse, nime, sümboolika, piirid, ühinenud omavalitsusüksuste õigusaktide kehtivuse, ühinemisega kaasnevad organisatsioonilised ümberkorraldused ja juhtimisstruktuuriga seotud muutused, avalike teenuste osutamise põhimõtted teenusvaldkonniti, töötajate ja teenistujatega seotud küsimuste lahendamise, investeeringud ja riikliku ühinemistoetuse kasutamise.

1.2. Uue haldusüksuse tegevussuundade kavandamisel, eesmärkide elluviimisel, omavalitsusüksusele pandud kohustuste täitmisel ja teenuste korraldamisel ning rahaliste vahendite suunamisel lähtub omavalitsusüksuse volikogu lepingu kehtivuse ajal käesolevas lepingus sätestatust.

1.3. Ettevalmistusperioodina käsitletakse ajavahemikku, mis jääb lepingu heakskiitmise (eeldatav aeg detsember 2016) ja ühendvalla moodustamise (oktoober 2017) vahele.

1.4. Üleminekuperioodina käsitletakse esimest valimisperioodi.

2. Ühinemise eesmärgid

2.1. Ühinemise eesmärgiks on:

2.1.1. Tänapäevaste kohalike omavalitsuste kui kogukondade jätkusuutliku arengu ja strateegilise juhtimisvõimekuse suurendamine läbi nende tugevuste ja arengupotentsiaali kasutamise.

2.1.2. Uue kohaliku omavalitsuse üksuse sotsiaalse, majandusliku, kultuurilise, administratiivse ja territoriaalse terviklikkuse saavutamine, haldussuutlikkuse suurendamine, valla piirkondade omapära säilitamine ning väljakujunenud koostöö arendamine.

2.1.3. Suutlikkuse tõstmine kohaliku omavalitsuse eelarveväliste vahendite taotlemiseks elanike elukvaliteedi parendamiseks, kohalike arengueelduste kasutuselevõtuks ja eelarveväliste investeeringute kaasamiseks.

- 2.1.4. Kohaliku demokraatia arendamine, kodanikualgatusele ja vastutusele suunatud tegevuste toetamine läbi kõigi valla piirkondade kogukonnapõhise aktiivse toimimise alt üles initsiatiividel.
- 2.1.5. Kõigile ühinenud omavalitsusüksuse elanikele kvaliteetsete avalike teenuste ja nende hea kättesaadavuse tagamine.
- 2.1.6. Ühistranspordisüsteemi kohaldamine inimeste liikumis- ja tööhõivevajadustele vastavaks, tõhusaks ja toimivaks, integreerides erinevaid transpordiliike.
- 2.1.7. Hiiumaa kui ühtse toimeruumi arendamine ja selle huvide eest seismine.

3. Ühinemise aeg

Emmaste, Käina, **Hiiu** ja Pühalepa valdade ühinemine toimub 2017. aasta kohaliku omavalitsuste volikogude valimistulemuste väljakuulutamise päeval.

4. Kohaliku omavalitsuse üksuse liik, nimi, piirid, sümboolika

- 4.1. Uus kohaliku omavalitsuse üksus on vald, mille nimi on **Lõuna-Hiiumaa** vald (edaspidi nimetatud Vald).
- 4.2. Valla territoorium moodustub ühinevate valdade territooriumi summana ja valla administratiivpiir kulgeb mööda ühinenud omavalitsusüksuste välispiiri.
- 4.3. Vallavolikogu ja –valitsuse juriidiliseks asukohaks on Käina alevik.
- 4.4. Lepinguosaliste ühinemise ning nende baasil uue omavalitsusüksuse moodustamisega lõpetatakse ühinevate omavalitsusüksuste kui avalik-õiguslike juriidiliste isikute tegevus. Lõuna-Hiiumaa vald on lepinguosaliste omavalitsusüksuste õigusjärglane.
- 4.5. Lõuna-Hiiumaa valla sümboolika (valla vapp ja lipp) töötatakse välja konkursi korras ja selle kinnitavad ühinevate valdade volikogud enne ühinemise jõustumist Lepingu lisas 13.5 toodud tähtjaks. Juhul kui Valla sümboolika ei ole ühinemise jõustumise eelselt kinnitatud kõikide ühinevate valdade volikogude poolt kasutatakse kuni selle kinnitamiseni Valla volikogu poolt Pühalepa valla sümboolikat. Sümboolika konkurss viiakse läbi ettevalmistusperioodil Lisas 13.5 toodud tähtjal. Valla vapi ja lipu kujundamisel peetakse oluliseks, et nendes kasutatakse piirkonna identiteeti iseloomustavat sümboolikat. Ühinevate valdade sümboolikat võib pärast ühinemist kasutada osavalla sümboolikana, mille kasutamiseks koostatakse reglement.

5. Haldusterritoriaalse korralduse muutmisega kaasnevate õigusaktide ja dokumentide kehtivus

- 5.1. Valla õigusaktide kehtestamiseni kehtivad lepinguosaliste õigusaktid selle lepinguosalise territooriumil, kus nad olid kehtestatud ja ulatuses, kus nad ei ole vastuolus käesoleva lepinguga.
- 5.2. Valla põhimääruse muutmise või uue põhimääruse kehtestamiseni tegutseb Vald põhimääruse alusel, mille kinnitavad ühinevate omavalitsuste volikogud enne ühinemist Lisas 13.5 toodud tähtjaks. Asjaomaste volikogude kinnitatud Valla põhimäärus jõustub Valla volikogu valimistulemuste väljakuulutamise päeval. Juhul kui asjaomased volikogud ei kinnita Valla põhimäärust enne ühinemist kasutatakse kuni Valla volikogu poolt põhimääruse kinnitamiseni Käina valla põhimäärust.
- 5.3. Lepinguosaliste kõik õigused, kohustused, asjaajamise dokumendid, omandis olevad varad ja hallatavad asutused lähevad Vallale käesoleva lepingu punktis 3. sätestatud tähtjal.

- 5.4. Punktis 5.3 nimetatud asjaajamise dokumendid annab ühineva vallavalitsuse kui ametiasutuste nimel üle ametist lahkuv vallavanem ja võtab vastu Valla vallavalitsuse kui ametiasutuse nimel vastu vallavanem. Üleantavad asjaajamise dokumendid ja nende registrid peavad olema koostatud ja arhiveeritud vastavalt avaliku halduse dokumentide säilitamisele ja arhiveerimisele kehtestatud korrale.
- 5.5. Vallavalitsuse haldusesse üleminevad hallatavad asutused tegutsevad seni kehtinud põhimääruste alusel ja ulatuses, kus need ei ole vastuolus käesoleva lepinguga, kuni uute põhimääruste kehtestamiseni.
- 5.6. Valla arengukava, eelarvestrateegia ja eelarve vastuvõtmiseni ning uue üldplaneeringu kehtestamiseni kehtivad lepinguosaliste omavalitsusüksuste arengukavad, eelarvestrateegiad, eelarved ja üldplaneeringud, kui need pole vastuolus käesoleva lepinguga.
- 5.7. Lepinguosaliste omanduses olevate ja nende asutatud juriidilised isikud või nende osad lähevad üle Vallale, sh asutajaliikme õigused ja kohustused.
- 5.8. Oluliste arengudokumentide ja õigusaktide ettevalmistamist ja ühtlustamist alustatakse ettevalmistusperioodil (Lisa 13.5) ja selleks moodustavad osapooled vastavad töörühmad.
- 5.9. Lepingu kinnitamise päevast ühinevate kohaliku omavalitsuse üksuste volikogudes kuni Valla volikogu valimistulemuste väljakuulutamise päevani võivad asjaomased volikogud netovõlakoormust mõjutavaid varalisi kohustusi võtta 01.11.2016 seisuga kinnitatud eelarvestrateegias planeeritud mahus. Netovõlakoormust mõjutavaid varalisi kohustusi eelarvestrateegia väliste investeeringute tegemiseks 2017. aastal võib võtta volikogude vastastikuse konsensuse korras vastavalt haldusreformi seaduse §-le 25.

6. Juhtimisstruktuur ja organisatsioonilised ümberkorraldused

6.1. Ühinenud vallas tagatakse elanike huvide väljaselgitamine ja esindamine.

6.1.1. Valla volikogu koosseisus on 23 liiget, kes valitakse 5 valimisringkonnas. 2017. aasta volikogu valimistel avatakse valimisjaoskonnad vähemalt 2013. aastal toimunud volikogude valimistel töötanud valimisjaoskondade asukohtades.

6.1.2. Volikogu valimisringkonnad moodustatakse lepinguosaliste haldusterritooriumide põhiselt: Emmaste valimisringkond 3 mandaati, Käina valimisringkond 5 mandaati ja Pühalepa valimisringkond 4 mandaati, Kärddla valimisringkond 8 mandaati, Kõrgessaare valimisringkond 3 mandaati. *Konsultandid: Seadus paneb paika. Kas see oleks mõistlik teha seletuskirjas? Kõrgessaare piirkonna elanike arv?*

6.1.3. Tähtsustatakse vallavolikogu komisjonide rolli Valla otsustusprotsessis, kujundatakse mehhanism, mis võimaldab tagada piirkondlikult tasakaalustatud esindatuse volikogu komisjonides.

6.2. Ühinenud vallas rakendatakse detsentraliseeritud valitsemis- ja juhtimiskorralduse põhimõtteid.

6.2.1. Lepinguosaliste territooriumide põhiselt moodustatakse osavallad.

6.2.2. Moodustatakse osavallakogud, mille peamine ülesanne on tagada elanike kaasaráärmisvõimalus kohalikes ja ülevallalistes otsustusprotsessides, aidata kujundada arvamusi ja tagada sisendeid ning tagasisidet otsustusorganitele (vallavalitsus, vallavolikogu, volikogu komisjonid) piirkonna tervikliku arengu küsimustes ja piirkonna halduse kvaliteedi kohta.

6.2.3. Osavallakogusse kuuluvad:

- kolm (kaks) valimisringkonnast enim hääli saanud volikogu liiget;
- osavallas tegutsevate registreeritud ettevõtjate esindaja;

- osavallas tegutsevate registreeritud kodanikeühenduste või ja külavanemate esindaja;
- osavallas asuvate haridusasutustes õppivate laste vanemate esindaja; Osavallas tegutseva munitsipaalkooli hoolekogu esindaja
- osavallas elavate noorte esindaja.

6.2.4. Osavallakogu moodustamise täpne korraldus ja funktsioonid on nimetatud **Lisas 13.6 ning need võetakse aluseks osavalla põhimääruse koostamisel.** Töötatakse välja ettevalmistusperjoodi jooksul

6.2.5. Moodustatakse osavallavalitsused Valla ametiasutusena. Osavallavalitsuste poolt tagatakse vähemalt järgmiste teenuste osutamine ja funktsioonide täitmine:

- piirkonnatasandi arendustegevus ja koostöö kodanikeühendustega,
- igapäevane sotsiaaltöö ja -hooldus,
- registritoimingud ning elanike valla asjaajamise ja õiguslane nõustamine,
- ehitus, maa ja planeeringute alane nõustamine ja asjaajamine,
- vallavara haldus ja majandamine,
- avalike teenuste järelevalve.

6.2.6. Kõik hallatavad asutused jätkavad oma tegevust avalike teenuste osutajana. (hallatavate asutuste muutmine ja teenuste muutmine kooskõlastatakse osavallakogus) *Sõnastus üle vaadata*

6.2.7. Osavallavalitsuse haldusalas on osavallas tegutsevate hallatavate asutuste juhtimine. Osavallas tegutsevad koolid ja lasteaiad on Vallavalitsuse hallatavad asutused, kuid nende majanduslike tugifunktsioonide korraldamine on osavalla pädevuses.

6.2.8. Tagatakse Vallavalitsuse struktuuris olevate valdkonnaspetsialistide nõustamise ja teenuste kättesaadavus osavaldades. Vallavalitsuse tugi- ja spetsialiseeritud ametnike töökohad võivad asuda osavallavalitsuste ruumides.

6.2.9. Osavallavalitsuse poolt osutatavate teenuste maht ja teenistukohtade arv sõltub osavalla teenuspiirkonna suuruselt ning võib olla erinev.

6.2.10. Arendatakse kodanikuühenduste, külakeskuste, SA-de ja MTÜ-de võimekust osutada teatud avalikke teenuseid ning töötatakse välja vastav tegevustoetuste ja projektide rahastamise süsteem.

6.2.11. Osavallavalitsust juhib osavallavanem, kes nimetatakse ametisse Vallavalitsuse poolt vallavanema ettepanekul. Osavallavanema ametisse nimetamisel ja ametist vabastamisel peab olema osavallakogu kooskõlastus. Juhul kui osavallakogu ei kooskõlasta osavallavanema kandidaati kolmandal korral nimetatakse osavallavanem ametisse osavallakogu kooskõlastuseta. Osavallakogu poolt mitte kooskõlastatud kandidaati ei või kooskõlastamiseks esitada teistkordselt.

6.2.12. Osavallavanemal, kui ta ei ole valitsuse liige, on õigus võtta sõnaõigusega osa vallavalitsuse istungitest.

6.3. Ühinenud valla organisatsioonis on poliitikakujundamine ja strateegiline juhtimine selgelt eristatud igapäevase halduse ja teenuste osutamise funktsioonidest.

6.3.1. Vallavalitsuse kui ametiasutuste struktuuris eristatakse poliitilise ja administratiivse juhtimise tasandid. Soovitavalt kaasatakse Vallavalitsuse koosseisu osavallavanem(ad). *Täpsustus vajalik konsultantide kaasabil.*

6.3.2. Vallavalitsusse keskendatakse Valla kui terviku strateegilise juhtimise ja halduse kompetents, tugiteenused ja kitsalt spetsialiseeritud asjatundjad ja teenuste osutajad. Keskelt korraldatakse vähemalt järgmised funktsioonid:

- finantsjuhtimine ja raamatupidamine;
- ehitus, maa ja planeeringute valdkonnaspetsiifiline kompetents;
- riigihangete korraldamine;
- sotsiaalvaldkonna koordineerimine ja kitsad kompetentsid (nt lastekaitse, terviseedendus);
- hariduse jt vallaülelset koordineeritavate valdkondade juhtimiskompetentsid;
- valla strateegiline arendamine, sh ettevõtlusarendus;
- õigusloome ja õiguslane kompetents;
- dokumendihaldus;

6.4. Vallavalitsuse kui ametiasutuse ja osavallavalitsuste teenistujate ametikohtade struktuuri projekt töötatakse välja ettevalmistusperioodil hiljemalt 01.06.2017, selle kehtestab Valla volikogu.

6.5. Võetakse suundumus kõikide tänaste toimivate asutuste säilitamisele, kuid samas nende juhtimise ja korraldamise tõhustamisele ning nende rahastamise viimisele ühtsele läbipaistvale ja võrreldavale alusele. Asutuste tõhususe suurenemine tagatakse ennekõike nende omavahelise koostöö soodustamise ja parema strateegilise juhtimise ja koordineerimise arvel.

7. Avalike teenuste osutamine ja arendamine

7.1. Üldharidus

7.1.1. Tagatakse elukohalähedane alus- ja põhihariduse kättesaadavus.

7.1.2. Olemasolev haridusasutuste võrk koos seniste kooliastmetega säilitatakse.

7.1.3. Töötatakse välja terviklik strateegia hariduse valdkonna arendamiseks.

7.1.4. Hariduspiirkonda käsitletakse ja koordineeritakse ühtselt, tagades samas haridusasutuse eripärade arvestamise ja pedagoogilise tegevuse autonoomse korraldamise ja juhtimise.

7.1.5. Analüüsitakse haridusasutuste poolt pakutavate tugispetsialistide teenuseid ja teenuste vajadust eesmärgiga tagada õpilastele võrdse mahu ja kvaliteediga tugiteenuseid.

7.1.6. Arendatakse koostööd ametiõppe haridusasutustega (eelkõige Hiiumaa Ametikool, Kuressaare Ametikool, Haapsalu Kutsehariduskeskus) ja Hiiumaa Gümnaasiumiga.

7.2. Huviharidus, huvitegevus ja noorsootöö

7.2.1. Arendatakse kogu valda hõlmavat huvitegevuse ja noortekeskuste võrgustikku eesmärgiga laiendada laste ja noorte juurdepääsu erinevatele vaba aja ja noorsootöö tegevustele.

7.2.2. Käina Kaunite Kunstide Kooli ja Kärkla muusikakooli baasil arendatakse tegevust püütakse laiendada, et tagada Valla eri piirkondade lastele ligipääs selle õppele. Lähtutakse põhimõttest, et liigub õpetaja mitte õpilased.

7.2.3. Hiiumaa Spordikooli tegevust arendatakse, et tagada Valla eri piirkondade lastele ligipääs selle õppele.

7.2.4. Palade Loodushariduskeskuse tegevust püütakse laiendada, et tagada Valla eri piirkondade lastele ligipääs selle õppele.

7.2.5. Olemasolevad noortekeskused jätkavad tegevust.

7.2.6. Noorte soovil luuakse noorte esinduskogu, mille esindajad kaastakse valla otsustusprotsessi.

7.3. Kultuur

7.3.1. Kultuuritegevus jätkub ühinemiselsetes asukohtades. Vald koordineerib ja mitmekesistab kultuuritegevusi ning toetab prioriteetseid sündmusi valla erinevates piirkondades. Vald jätkab traditsiooniliste sündmuste korraldamist ja uute algatuste toetamist.

7.3.2. Kohapealse kultuurielus säilib kultuuritaristu ning väljakujunenud kultuuri- ja vabaaja üritused ning sündmused, mille kalenderplaani koostamist koordineeritakse ülevallaliselt.

7.3.3. Säilitatakse raamatukogude võrgustik kogu Valla territooriumil.

7.3.4. Muuseumite töö jätkub senistes asukohtades ja tagatakse nende tihe koostöö.

7.3.5. Peetakse oluliseks jätkata kultuurivaldkonnas tegutsevate MTÜ-de ja SA-te toetamist.

7.3.6. Peetakse oluliseks kaitsta ja arendada muinsuskaitsealuseid objekte (nt arhitektuurmälestised, sh Suuremõisa mõisakompleks), väärtuslikke maastikke ja miljööväärtuslikke alasid.

7.4. Sport ja vaba aeg

7.4.1. Sporditegevus jätkub valla praegustes asukohtades. Vald koordineerib ja mitmekesistab sporditegevusi ning toetab prioriteetseid sündmusi Valla erinevates piirkondades. Vald jätkab traditsiooniliste sündmuste korraldamist ja uute algatuste toetamist.

7.4.2. Arendatakse tervisespordikeskuseid, sh Käina spordikompleksi ujula ja muid spordirajatisi ning tagatakse üle valla kättesaadavad sportimisvõimalused. Seatakse eesmärgiks spordirajatiste optimaalne kasutamine ja erinevate võimaluste arendamine.

7.4.3. Jätkatakse spordiklubide toetamist.

7.4.4. Jätkatakse seniste tervise- ja spordiürituste korraldamist, mille kalenderplaani koostamist koordineeritakse ülevallaliselt, ja arendatakse ülevallalisi sarju ning üritusi.

7.5. Külaliikumine ja koostöö kodanikeühendustega

7.5.1. Jätkatakse külaseltside tegevuse toetamist ning julgustatakse nende suuremat osalemist vallaelus. Maakondliku tasandi Ülevallaliste ürituste ja projektide toetamine otsustatakse Vallavalitsuses koondatud Vallavalitsuse alla.

7.5.2. Säilitatakse kodanikeühenduste toetamine vähemalt samas mahus ühinemiseelses mahus.

7.5.3. Toetatakse kogukondlikku vaba aja veetmise taristu arendamist, parendatakse olemasolevaid külplatse ja külakeskusi.

7.5.4. Jätkatakse koostööd üleriigiliste külaliikumiste ja koostööorganisatsioonidega (näiteks Kodukant jt).

7.6. Sotsiaalteenused ja -toetused, rahvatervise ja tervishoiu korraldus

7.6.1 Võimaldatakse sotsiaalvaldkonna teenistujate spetsialiseerumist, et seeläbi tagada teenuste kvaliteedi kasvu.

7.6.2. Koduhooldusteenuse osutamisel püütakse säilitada väljakujunenud praktikaid.

7.6.2. Sotsiaalteenused ja -toetused kehtestatakse kogu valla territooriumil ühtsetel alustel ja määrades. Püütakse säilitada senist sotsiaaltoetuse summaarset osakaalu eelarves ja eelistatakse vajaduspõhiseid sotsiaaltoetuseid.

7.6.3. Ühinenud omavalitsuse igas osavallas tagatakse elanikele sotsiaalvaldkonna spetsialistide vastuvõtt.

7.6.4. Sotsiaalteenuste kättesaadavus ei tohi halveneda üheski osavallas, vallaelanik peab saama sotsiaalteenused kätte võimalikult kodu lähedal. Teenuse osutamisel abivajajatele lähtutakse abivajaja reaalsest vajadusest ja läheduse printsibist, mistõttu esmane sotsiaalnõustamine ja sotsiaalteenuste osutamine kujundatakse osavaldades.

7.6.5. Tõstetakse olemasolevate sotsiaalteenuste kvaliteeti ja arendatakse uusi, kattes teenuse kulud nii omavalitsuse kui kliendi ja tema seadusjärgsete ülalpidajate ühisfinantseerimisel.

7.6.6. Eesmärk on suurendada elanike terviseteadlikkust, terviseteenuste kasutamist ja vähendada riskikäitumist. Oluline on terviseprofiilides kavandatud meetmete elluviimine.

7.6.7. Tagatakse esmatasandi tervishoiuteenuste säilimine ja kättesaadavus vähemalt senisel tasemel. **Osav** Vald toetab perearsti ja/või -õe vastuvõtuks tingimuste loomist osavallas.

7.6.8. Arendatakse ja laiendatakse SA Hiiu Maakonna Hooldekeskuse Tohvri tegevust. Töötatakse välja ja eelistatakse teenuseid inimeste kodukohalähedaseks ja kodushooldamiseks (koduhooldusteenus, toetatud **asendushooldus**, toetatud elamine jt).

Märkus: Toetatud elamine on täna erihoolekande termin (mõiste), teenus psüühikahäirega või vaimupuudega kliendile. Täna Tohvri sellega ei tegele, mis ei tähenda, et seda teenust seal edaspidi oll ei võiks – küll aga eraldi eakatest sel juhul.

Siia sobiks hoopis rohkem omastehoolduse teema (asendushoolduse pakkumine), sest Tohvri kogemus hooldustöös on maakonna parim. Siia lulla tagasi kui on teada Emmaste volikogu otsus protsessiga liitumise kohta.

7.6.9. Töötatakse välja ja arendatakse erihoolekande teenuseid, sh Hiiu Valla Sotsiaalkeskuse (lastekeskus ja tegevustuba), Erivajadustega laste ja erihoolekandeteenuste (täna teenuseosutaja Hiiu Valla Sotsiaalkeskus) arendamine ja kättesaadavuse tagamine kogu vallas.

7.6.10. Tagatakse sotsiaaltranspordi kättesaadavus. Sotsiaaltranspordi pakutakse fikseeritud hinnakirja alusel.

7.6.11. Vald peab oluliseks SA Hiiumaa Haigla tegevuse jätkumist riiklikul finantseerimisel üldhaiglana ja selle poolt tervishoiuteenuste pakkumist Hiiumaal.

7.7. Majandus, rahandus ja eelarve

7.7.1. Vallavolikogu valimiste tulemuste väljakuulutamise päevast kuni uue eelarve vastu võtmiseni jätkatakse juba vastu võetud eelarvete täitmist.

7.7.2. Valla eelarve koostamisel tuleb lähtuda käesoleva lepingu punktis 2 sätestatud eesmärkidest, kehtivatest arengukavadest ja kõigi lepinguosaliste huvidest.

7.7.3. Valla eelarve koostamisel võetakse arvesse ühinevate omavalitsuste varasemad prioriteedid. Valla eelarve peab kajastama Lepingus kokkulepitud tegevuste, teenuste ja asutuste finantseerimist ning ühinevate omavalitsuste kehtivaid lepinguid.

7.7.4. Valla eelarve kujundamisel lähtutakse järgmisest põhimõtetest:

7.7.4.1 Valla eelarve formeeritakse põhimõttel alt üles. Osavald selgitab välja ja edastab osavalla asutuste ja teenuse kulude ja investeeringute vajaduse koos põhjendatusega Vallavalitsusele. Vallavalitsus koostab keskselt juhitavate valdkondade, osutatavate teenuste ja hallatavate asutuste kulude ja investeeringute vajaduste projekti.

7.7.4.2. Osavalla eelarvekulude maht sõltub osavalla arvestuslikest eelarvetuludest (tulumaksu proportsioon kogu valla tulumaksulaekumisest, maamaks, ressursimaks, teenustasud jne), millest on vastavalt osavalla elanike arvu proportsioonile maha arvestatud Valla korraldatavate administratsiooni, osutatavate teenuste ja asutuste kulud.

7.7.4.3. Investeeringute planeerimisel arvestatakse osavalla säästliku majandamise põhimõttel säästlikkuse osakaalu. Investeeringud planeeritakse ühinemislepingu lisas 13.4 arvestades ühinevate valdade investeerimisvõimekust.

7.7.4. Valla eelarve kujundamisel lähtutakse järgmisest põhimõtetest:

7.7.4.1 (üldine) Valla eelarve formeeritakse põhimõttel alt üles. Osavald koostab Valla poolt määratud vormil osavalla **valitsuse ja tema hallatavate** asutuste eelarvetaotluste baasil osavalla põhitegevuse tasakaalustatud eelarve ja esitab selle Vallavalitsusele. Vallavalitsus koostab keskselt juhitavate valdkondade, osutatavate teenuste, hallatavate asutuste kulude ja investeeringute vajaduste projekti koos põhjendustega ja esitab volikogule koondeelarve.

7.7.4.2. (Tasakaal osavalla ja Valla eelarve vahel)

Lähtutakse põhimõttest, et funktsiooni täitmisega kaasneb rahaline kate ja konkreetsete hallatavate asutuste kulude, teenuste ja toetuste eelarvestamisel lähtutakse 2017 a. erinevate valdade põhitegevuse eelarve mahust.

Osavalla kulude katteks eraldatav tulude osa lepitakse kokku peale Vallavalitsuse struktuuri koostamist 30.06.2017 ja valitsemiskulude jagunemise selgumist Vallavalitsuse ja osavallavalitsuste vahel. Vallavalitsuse tasandile jääb kasutada fikseeritud % maksutuludest ja ressursitasudest, mis katab Vallavalitsuse põhitegevuse kulu. Osavalla tuludeks eraldatakse ülejäänud osa maksutuludest ja ressursitasudest ja muud kokkulepitud tulud.

Valla ja osavalla valitsemise kulud kokku, võivad kasvada maksimaalselt 3% 2018 v.s. 2017.

7.7.4.3 (Osavalla eelarve tulud). Osavalla põhitegevuse eelarve tulude maht kujuneb:

- Maksutulude ja ressursitasude osast, vastavalt 2017 a. antud valla tegelikule maksutulude ja ressursitasude laekumise proportsioonile kogu valla tegelike maksutulude ja ressursitasude laekumisest.

- kaupade ja teenuste müük;

- saadud sihtotstarbelised toetused antud osavalla asutustele,

- riigilt Valla teede hoolduseks eraldatud toetuse osast vastavalt riigi poolse eraldamise aluseks olevale metoodikale.

- riikliku haridustoetuse osast, mis kuni haridusasutuste palgapoliitika ühtlustamiseni jaotatakse koolide lõikes, vastavalt riigi poolse toetuse eraldamise metoodikale.

- muud omatulud

7.8. Elamu-, kommunaal- ja jäätmemajandus

7.8.1. Ühendatakse vallale kuuluvad ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni ning kaugkütte teenust osutavad munitsipaalomandisse kuuluvad ettevõtted juhul kui sellega saavutatakse parem teenuskvaliteet ning efektiivsem ettevõtete toimimine ja arendamine.

7.8.2. Investeeringute tegemisel lähtutakse ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arengukavades püstitatud eesmärkidest ning Eesti Keskkonnastrateegias sätestatud nõuetest. Rahastamise kaasatakse vahendeid Euroopa Liidu struktuurifondidest ja Keskkonnainvesteeringute Keskusest.

7.8.3. Jätkatakse hajaasustuse programmi elluviimist eeldusel, et see jätkub riikliku programmina.

7.8.4. Võetakse eesmärgiks viia katlamajad säästlikumatele lahendustele, kasutades taastavaid energiaallikaid.

7.8.5. Jätkatakse korraldatud jäätmevedu. Korraldatakse jätkuvalt ohtlike jäätmete kogumisringe hajaasustuses ning arendatakse jäätmekogumispunktide ja jäätmekäitluskeskuse tööd.

7.8.6. Tagatakse kalmistute haldamine. Kalmistute hooldamisel ja kasutamisel säilivad kehtivad põhimõtted ja eeskirjad, arvestatakse piirkondlikke eripärasid.

7.9. Kohalikud teed, tänavad, tänavavalgustus ja heakord

7.9.1. Teede hooldamise, sh teede talihoolduse, ning haljastuse teostamisel säilivad seni kehtinud põhimõtted ja kvaliteedinõuded, arvestatakse piirkondlikke eripärasid.

7.9.2. Hangete väljakuulutamisel arvestatakse väljakujunenud piirkondadega; ühtlustatakse hangete põhimõtted.

7.9.3. Tagatakse teede remont ja rekonstrueerimine teehoiukava ja/või kohalike teede investeeringute kava alusel.

7.10. Ühis- ja koolitransport

7.10.1. Säilitatakse praeguseks välja kujunenud olemasolev transpordisüsteem ja seda arendatakse edasi vastavalt reaalsele vajadusele.

7.10.2. Tagatakse kõigi piirkondade hea transpordiühendus valla keskusega ja osavallakeskustega.

7.10.3. Tagatakse õpilasesõbralik valla kõigi koolide teeninduspiirkondi arvestav koolitranspordisüsteem.

7.10.4. Vald osaleb Hiiumaa ja mandri ning Hiiumaa ja Saaremaa vahelise praami- ja lennuliikluse korraldamisel.

7.11. Ettevõtluskeskkond

7.11.1. Regulaarselt viiakse läbi ettevõtjate ümarlaudasid, et rakendada parimaid lahendusi ettevõtluskeskkonna arendamiseks ja valla elanike töövõimaluste mitmekesistamiseks.

Vald peab oluliseks ettevõtluskeskkonna arendamist Ettevõtluskeskkonna arendamiseks ja valla elanike töövõimaluste mitmekesistamiseks peetakse järjepidevalt dialoogi ettevõtjate ja ettevõtjaid ühendavate organisatsioonidega.

7.11.2. Vald toetab, arendab ning turundab munitsipaalomandis olevaid sadamaid.

Vald toetab, arendab ning turundab munitsipaalomandis olevaid sadamaid. /Aivi ettepanek/

7.11.3. Vald aitab kaasa turismiarendamisele läbi kultuuriürituste toetamise.

Vald peab oluliseks külastuskeskkonna ja turismimajanduse arengut, panustades traditsiooniliste kultuuriürituste läbiviimisesse, turismi- ja turunduse koordineerimisse ning uute tähtsündmuste ellukutsumisse. /Aivi ettepanek/

7.12. Organisatsioonidesse kuulumine ja välissuhted

7.12.1. Valla kuulumise kohalike omavalitsuste liitudesse ja kohalike omavalitsuste koostööorganisatsioonidesse otsustab valla volikogu peale 2017. a kohalike omavalitsuste volikogude valimisi.

7.12.2. Kõikidesse muudesse koostööühendustesse kuulumist jätkatakse, kui volikogu ei otsusta teisiti.

7.12.3. Valla välissuhete aluseks olevad partnerluskokkulepped kiidab heaks valla volikogu arvestades maksimaalses ulatuses välja kujunenud ja toimivaid koostöösuhteid välispartneritega.

8. Valla ametnikud ja töötajad

8.1. Seatakse eesmärgiks kujunenud ametnike ja töötajate teenistujate koosseisu võimekuse maksimaalset kaasamist Vallas ja vajadusel nende professionaalse taseme suurendamist koolitamise ja spetsialiseerumise teel.

8.2. Valla ametiasutuste teenistujate ja hallatavate asutuste töötajatega seotud küsimuste lahendamisel lähtutakse üldjuhul *haldusreformi seaduse § 18* sätestatust. *Hallatavad asutused viiakse täiskoosseisus üle ja nende struktuurides ühinemise tõttu muudatusi ei tehta.*

8.3. Teenistustingimused ja töölepingu tingimused, mis üleminevatel ametnikel ja töötajatel on kehtinud eelmise tööandja või tegevuse lõpetanud tööandja juures, on siduvad Vallale kui uuele tööandjale.

8.4. Kõigile ühinevate kohaliku omavalitsuse üksuste ametiasutustega teenistus- või töösuhtes olevatele *ametnikele ja töötajatele teenistujatele* pakutakse Vallas reeglina tema haridusele, töökogemusele, teadmistele ja oskustele vastavat ameti- või töökohta.

8.5. Juhul kui ametnik või töötaja, kellele pakutakse samaväärset ameti- või töökohta, ei soovi Vallas oma teenistus- või töösuhet jätkata vabastatakse tema soovil teenistusest koondamise tõttu. Koondamishüvitiste maksmisel lähtutakse seaduses sätestatust. Samaväärsust hinnatakse poolte kokkuleppel lähtudes tööülesannetest ja töötasust. *Juhul kui teenistuja, kellele pakutakse samaväärset ameti- või töökohta, ei soovi Vallas oma teenistussuhet jätkata, vabastatakse tema soovil teenistusest pooltevahelise kokkuleppega. Samaväärsust hinnatakse poolte kokkuleppel lähtudes tööülesannetest ja töötasust. Poolte kokkuleppe mitte saavutamisel kohaldatakse käesoleva lepingu punkti 8.6.*

8.6. Ametnik või töötaja, kellele pakutud ametikoht ei ole samaväärne ja ta ei soovi seetõttu Vallas oma teenistus- või töösuhet jätkata, koondatakse nähes ette lisaks seaduses sätestatule täiendava koondamishüvitise *vastavalt ühineva omavalitsuse vallavalitsuse palgajuhendile või vähemalt kolme kuu/ staažist sõltuv* põhipalga või töötasu ulatuses. Samaväärsust hinnatakse poolte kokkuleppel lähtudes tööülesannetest, töötasust ja töö tegemise asukohast. *Teenistuja, kellele pakutud ametikoht ei ole samaväärne ja ta ei soovi seetõttu Vallas oma teenistussuhet jätkata, koondatakse. Koondamishüvitise maksmisel teenistujatele kohaldatakse sotsiaalseid garantiisid vastavalt temaga teenistussuhtes olnud ühineva valla omavalitsuste teenistuse palgajuhendile. Vastavate sotsiaalsete garantiide puudumise korral makstakse koondamishüvitist nelja kuu/ staažist sõltuv* põhipalga või töötasu ulatuses ??????. Samaväärsust hinnatakse poolte kokkuleppel lähtudes tööülesannetest ja töötasust

8.7. Lepinguosaliste omavalitsuse üksuste juhtidele kohalduvad sotsiaalsed garantiid vastavalt haldusreformi seadusele.

8.8. *Ametnik või töötaja Teenistuja* viiakse üle uuele ameti- või töökohale Valla ametiasutuse struktuuris kui tema teenistus- või tööülesanded oluliselt ei muutu.

8.9. Juhtide ameti- või töökohtade täitmisel ja uute ameti- või töökohtade loomisel ja nende täitmisel leitakse personal eelkõige sisekonkursi teel, et tagada info, teadmiste ja oskuste kvaliteet ja nende säilimine ning haldusprotsesside tõrgeteta jätkumine.

8.10. Enne sisekonkursi läbiviimist viiakse *ametnike ja töötajatega teenistujatega* läbi arenguveestlus, milles selgitatakse välja *ametniku või töötaja teenistuja* karjäärihuvid, samuti ümber- või lisaspetsialiseerumine valmisolek. Koostatakse kõigile arusaadavad ja ühtsed sisekonkursi läbiviimise põhimõtted.

9. Ühinemistoetuste kasutamine ja investeringud

9.1. Ühinemistoetust kasutatakse Lepingu lisas 13.4 toodud investeringute rahastamiseks ja haldusterritoriaalse korralduse muutmise seotud kuludeks, milleks on: registrite ühildamine ja sellega seotud info- ja kommunikatsioonitehnoloogiliste ning tarkvara soetamisega seotud investeringud; Valla juhtimisstruktuuri ümberkorraldamisega seotud kulud, sh lahkumishüvitised; Valla õigusaktide ühtlustamine ning arengu- ja

strategiadokumentide koostamine ja selleks vajalike uuringute ja analüüside läbiviimine; ametnike ja töötajate ümber- ja täiendõpe; organisatsioonide töökorralduste mõistlik ühtlustamine.

- 9.2. Investeeringuid tehakse järgides valla terviku tasakaalustatud arengu põhimõtet, arvestades ühinenud omavalitsuste arengukavasid ja eelarvestrateegiaid, senitehtud investeeringuid ja võetud kohustusi ning majanduslikke võimalusi.
- 9.3. Lepinguosaliste poolt kokku lepitud investeeringute loetelu koos eeldatava maksumuse ja finantseerimisallikatega on esitatud käesoleva lepingu lisas 13.4.

10. Vaidluste lahendamine

- 10.1. Käesoleva lepingu täitmisega seonduvad vaidlused lahendatakse seadusega ettenähtud korras.

11. Muud tingimused

- 11.1. Leping kehtestab lepinguosalistele kehtivad ja täielikult siduvad kohustused, mis tagavad lepingu tingimusteta täitmise. Kui ühinenud omavalitsusüksuste õigusaktid on vastuolus käesolevas lepingus sätestatud põhimõtetega, loetakse käesolev leping ülimuslikuks ning tegevustes lähtutakse käesolevas lepingus sätestatust.
- 11.2. Leping lahutamatuks osaks on selle juurde kuuluvad lisad.
- 11.3. Leping on koostatud kolmes identses eestikeelses originaaleksemplaris, millest iga lepingu pool saab ühe originaali. Lepingu koopiat edastatakse Hiiu maavanemale ning avalikustatakse lepinguosaliste ametlikul veebilehel ja Riigi Teatajas.

12. Lepingu jõustumine ja kehtivus

- 12.1. Leping on kinnitatud nende omavalitsuse vahel, kes on selle oma volikogude vastavate otsustega kinnitanud. Vajadusel viiakse lepingusse sisse tehnilised muudatused ühinevate osapoolte kohta. Asjaomaste volikogude otsused on lepingu lahutamatud lisad.
- 12.2. Leping jõustub 2017. aasta kohaliku omavalitsuse volikogude valimistulemuste väljakuulutamise päevast alates ja kehtib järgmiste Lõuna-Hiiumaa Vallavolikogu korraliste valimiste tulemuste väljakuulutamiseni.
- 12.3. Ühinemislepingu muutmiseks on vajalik volikogu koosseisu vähemalt $\frac{3}{4}$ $\frac{2}{3}$ häälteenus.
- 12.4. Ühinemise hetkest omab uus omavalitsusüksus kõiki lepinguosaliste õigusi ja kohustusi ning lähtub käesolevas lepingus kokkulepitust.
- 12.5. Vallavalitsus esitab volikogule vähemalt kord aastas koos valla majandusaasta aruandega ülevaate lepingu täitmisest.

13. Lepingu lisad

- 13.1. Seletuskiri
- 13.2. Auditeeritud 2015.a majandusaasta aruanded
- 13.3. Ühineva omavalitsuse kaart mõõtkavas 1:50000
- 13.4. Investeeringute kava 2018-2021
- 13.5. Ettevalmistusperioodi tegevus- ja ajakava
- 13.6. Osavalla pädevused ja osavallakogu moodustamine
- 13.7. Valla põhimääruse projekt